

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

VSEBINA IN ANALIZA IZKAZA FINANČNEGA IZIDA

Ljubljana, marec 2002

MAJA ČAD

IZJAVA

Študentka ČAD MAJA izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Marka Hočevarja in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____.

Podpis:

KAZALO

1. UVOD	1
2. RAČUNOVODSKI IZKAZI	2
2.1. LETNO POROČILO	2
2.2. SLOVENSKI RAČUNOVODSKI STANDARDI	3
2.3. RAČUNOVODSKI IZKAZI	4
2.3.1. Uporabniki računovodskih izkazov	5
2.3.2. Temeljne računovodske predpostavke	6
2.4. BILANCA STANJA	7
2.5. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	9
2.6. IZKAZ GIBANJA KAPITALA	10
3. IZKAZ FINANČNEGA IZIDA	11
3.1. RAZVRŠČANJE FINANČNIH TOKOV PO DEJAVNOSTIH	13
3.2. OBLIKE IZKAZA FINANČNEGA IZIDA	17
3.3. FINANČNI IZID	18
3.4. ČISTI DENARNI TOK	18
3.5. PRIMERJAVA STAREGA IN NOVEGA SRS 26	24
3.6. POVEZAVA SRS 26 IN MRS 7	26
3.7. SESTAVLJANJE IZKAZA FINANČNEGA IZIDA	26
3.7.1. Sestavljanje izkaza finančnega izida po neposredni metodi	26
3.7.2. Sestavljanje izkaza finančnega izida po posredni metodi	28
4. ANALIZA PODJETJA S POMOČJO IZKAZA FINANČNEGA IZIDA	28
4.1. ANALIZA POSLOVANJA	29
4.1.1. Vodoravna analiza poslovanja	29
4.1.2. Navpična analiza poslovanja	30
4.1.3. Analiza poslovanja z računovodskimi kazalniki	33
4.2. ANALIZA PLAČILNE SPOSOBNOSTI	
4.2.1. Analiza plačilne sposobnosti s pomočjo bilance stanja in izkaza poslovnega izida	33
4.2.2. Analiza plačilne sposobnosti s pomočjo izkaza finančnega izida	34
5. SKLEP	35
LITERATURA	37
VIRI	38
PRILOGE	

1. UVOD

Analiza računovodskih izkazov gospodarskih družb vsako leto pridobiva na pomenu. Poslovni subjekti se želijo pri poslovanju izogniti tveganju in zato poskušajo pridobiti čim več informacij o poslovnem partnerju, s katerim sodelujejo. Informacije o finančnem položaju, uspešnosti in spremembah finančnega položaja podjetja so razvidne iz temeljnih računovodskih izkazov, ki so koristni širokemu krogu uporabnikov pri njihovem odločanju.

Poznamo štiri temeljne računovodske izkaze podjetja:

- bilanca stanja
- izkaz poslovnega izida
- izkaz finančnega izida
- izkaz gibanja kapitala.

Bilanca stanja daje informacije o premoženjskem stanju, izkaz poslovnega izida vsebuje informacije o uspešnosti poslovanja, uporabniki računovodskih izkazov pa potrebujejo tudi informacije o finančnem stanju podjetja v določenem obdobju. Pri sprejemanju gospodarskih odločitev potrebujejo namreč uporabniki računovodskih izkazov tudi oceno možnosti podjetja za pridobivanje denarnih sredstev, oceno časa, v katerem jih lahko pridobi, in gotovosti, da jih bo pridobilo, ter oceno potrebe podjetja po uporabi denarnih sredstev. Uporabniki računovodskih izkazov lahko vse to bolje ocenijo, če imajo na voljo informacije, ki so osredotočene na finančne tokove. Te informacije pa vsebuje izkaz finančnega izida.

Zaradi pomembnosti informacij o finančnih tokovih in finančnem izidu podjetja ter sprememb slovenskega računovodskega standarda 26, ki ureja izkaz finančnega izida za slovenska podjetja, sem se odločila za podrobnejšo predstavitev izkaza finančnega izida.

Uvodu sledi predstavitev temeljnih računovodskih izkazov in splošnih značilnosti prenovljenih slovenskih računovodskih standardov, ki so povezane z računovodskimi izkazi.

V tretjem delu bom podrobneje predstavila izkaz finančnega izida, oblike in metode sestavljanja izkaza finančnega izida in novosti, ki jih prinaša prenovljeni računovodski standard 26 in njegovo približevanje mednarodnemu računovodskemu standardu 7. Cilj tretjega dela je temeljit in analitičen prikaz vsebine oziroma sestavnih delov izkaza finančnega izida.

V četrtem delu je prikazana analiza poslovanja podjetja in analiza plačilne sposobnosti s pomočjo izkaza finančnega izida.

Sklep celotnega diplomskega dela, ki povzema najpomembnejše ugotovitve, je podan v petem poglavju.

2. RAČUNOVODSKI IZKAZI

Vse pravne osebe, ki na trgu opravljajo pridobitno dejavnost, morajo biti organizirane kot gospodarske družbe v eni izmed naslednjih oblik:

- kot osebne družbe: družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba, tiha družba
- kot kapitalske družbe: družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba, komanditna delniška družba.

Družbe so zaradi razlik v njihovi obveznosti za sestavljanje računovodskih izkazov razvrščene na majhne, srednje in velike. Družbe se razlikujejo po velikosti na podlagi števila zaposlenih, velikosti prihodkov in povprečne vrednosti aktive v zadnjem poslovnem letu.

Majhna družba je po Zakonu o gospodarskih družbah družba, ki izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v zadnjem poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje v zadnjem poslovnem letu so manjši od 1.000.000.000 tolarjev,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 500.000.000 tolarjev.

Srednja družba je družba, ki izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v zadnjem poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje v zadnjem poslovnem letu so manjši od 4.000.000.000 tolarjev,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 2.000.000.000 tolarjev.

Vse ostale družbe so velike. Velike družbe so tudi banke, zavarovalnice in družbe, ki morajo sestavljati konsolidirane računovodske izkaze.

2.1. LETNO POROČILO

Vse gospodarske družbe morajo pripraviti **letno poročilo**, ki je najpomembnejša periodična listina komuniciranja uprave podjetja z lastniki in drugimi interesnimi skupinami podjetja. Letno poročilo je natisnjena predstavitev podjetja in sredstvo, s katerim poslovodstvo predstavi javnosti podjetje v celoti, in sicer tako njegove dosežke kot

tudi njegovo perspektivo. Za pravočasno izdelavo in pravilnost letnega poročila odgovarja poslovodstvo podjetja.

Letno poročilo podjetja je po Zakonu o gospodarskih družbah sestavljeno iz:

- računovodskega poročila
- poslovnega poročila.

Računovodsko poročilo je skupek poročil, ki vsebujejo računovodske podatke in računovodske informacije in tudi njihove ocene in razlage. Letno računovodsko poročilo je podlaga za oblikovanje poslovnega poročila in obsega:

1. bilanco stanja
2. izkaz poslovnega izida
3. priloge s pojasnili k izkazu.

Letno poročilo majhnih družb, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, srednjih ter velikih družb in povezanih družb, pa mora poleg tega obsegati tudi:

4. izkaz finančnega izida
5. izkaz gibanja kapitala.

Poslovno poročilo mora vsebovati:

- podatke in pojasnila o premoženjsko - finančnem stanju
- podatke in pojasnila o razvoju in izidih poslovanja
- oceno možnosti prihodnjega razvoja
- podatke o izdaji ali odkupu lastnih delnic oziroma deležev.

V poslovnem poročilu mora podjetje poročati o vseh podatkih, ki so pomembni za bralce letnega poročila in se nanašajo na poslovanje in delovanje podjetja ter niso razkriti v računovodskem poročilu. Oblika poslovnega poročila ni predpisana in podjetje se samo odloči, kako ga bo sestavilo. Z njim poslovodstvo predstavi svoje delo, svoje uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja in vizijo prihodnosti (*Horvat, 1999, str. 21*).

Usmeritve, kako prikazovati ekonomske kategorije v temeljnih računovodskih izkazih, namenjenih zunanjim uporabnikom, določajo slovenski računovodski standardi, ki temeljijo na Zakonu o gospodarskih družbah.

2.2. SLOVENSKI RAČUNOVODSKI STANDARDI

Slovenski računovodski standardi (v nadaljevanju SRS) so obvezna pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja, ki jih oblikuje Slovenski inštitut za revizijo. Pomenijo izvirno združitev domače računovodske teorije z mednarodnimi zahtevami, zlasti z mednarodnimi računovodskimi standardi in smernicami Evropske unije (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 11*).

SRS podrobno obravnavajo predvsem tiste postopke, ki vplivajo na predpisane računovodske izkaze za zunanje potrebe, ne spuščajo pa se v podrobnosti drugih računovodskih obračunov in predračunov za zunanje ali notranje potrebe.

V Sloveniji so se SRS začeli uporabljati leta 1993 in so bili v tej obliki veljavni vse do leta 2001. Računovodska praksa in teorija pa se nenehno spreminjata, zato je prišlo tudi do prenove SRS. Prenovljeni SRS so rezultat dosežkov lastnega razvoja slovenske teorije računovodenja z upoštevanjem najnovejših svetovnih razvojnih teženj in ureditev, predvsem v mednarodnih standardih.

Najpomembnejša novost SRS je odprava revalorizacije in uvedba prevrednotenja, ki tudi bistveno spreminja izkaz finančnega izida in mu daje večjo izrazno moč, kar je opisano v nadaljevanju.

2.3. RAČUNOVODSKI IZKAZI

Z **računovodskimi izkazi** označujemo obrazce, v katerih so sistematično prikazani učinki računovodskega spremljanja poslovanja podjetja.

Računovodske izkaze kot celoto sestavljajo:

- bilanca stanja
- izkaz poslovnega izida
- izkaz finančnega izida
- izkaz gibanja kapitala
- razlagalna računovodska poročila.

Namen računovodskih izkazov je priskrba informacij o:

- finančnem položaju podjetja
- uspešnosti poslovanja podjetja
- spremembah finančnega položaja podjetja,

ki so koristne širokemu krogu uporabnikov pri sprejemanju ekonomskih odločitev. SRS podjetja podrobneje opominjajo na pravila in postopke, ki jih je potrebno upoštevati in uporabljati pri sestavljanju računovodskih izkazov.

Kakovostne značilnosti računovodskih izkazov so (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 16*):

- razumljivost: uporabniki računovodskih izkazov lahko razumejo postavke v računovodskih izkazih in pomen kontov in knjižb na njih;
- ustreznost: postavke v računovodskih izkazih imajo zaželeno, potrebne in koristne lastnosti, konti in knjižbe na njih pa ustrezajo določenemu namenu in pravilom;

- zanesljivost: postavke v računovodskih izkazih ne vsebujejo pomembnih napak in pristranskih stališč, konti in knjižbe na njih pa so popolni in zanesljivi;
- primerljivost: zaradi metodične enotnosti je mogoče primerjati postavke v računovodskih izkazih istega podjetja za različna leta ali postavke v računovodskih izkazih različnih podjetij, prav tako pa so tudi konti in knjižbe na njih metodično enotni tako v posameznem podjetju kot v različnih podjetjih.

2.3.1. Uporabniki računovodskih izkazov

Uporabniki računovodskih izkazov (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 228*):

- sedanji in možni vlagatelji kapitala, ki jih zanima predvsem velikost in ustaljenost donosa v obliki dividend ali deležev v dobičku, politika delitve čistega dobička, dolgoročna čista dobičkonosnost in kakovost uprave;
- posojilodajalci, ki jih zanima sposobnost podjetja za redno odplačevanje posojil ter v zvezi s tem dolgoročna donosnost sredstev, finančni položaj podjetja in kakovost uprave;
- zaposleni, ki jih zanima predvsem čista dobičkonosnost poslovanja, stopnja udeležbe zaposlenecv v dobičku, s tem pa možnosti njihovih zaslužkov in socialnih prejemkov;
- dobavitelji, ki jih zanimajo zmožnosti podjetja, da bo svoje obveznosti do njih poravnalo in v zvezi s tem dolgoročna donosnost sredstev in kakovost uprave;
- kupci, ki jih zanima predvsem dolgoročna donosnost sredstev in s tem možnost ohranjanja ustaljenega poslovanja, finančni položaj in kakovost uprave;
- država, ki jo zanimajo predvsem tiste računovodske informacije, ki zajemajo dobiček, prihodek in druge kategorije, ki so podlaga za ugotovitev dajatev;
- javnost, ki jo zanima predvsem ali podjetje ogroža okolje, gospodarske in finančne možnosti za pomoč pri reševanju krajevnih problemov in informacije v zvezi z zaposlenostjo. Zaradi tega javnost zanimata predvsem čista dobičkonosnost in finančni položaj;
- tekmeči, ki jih zanima predvsem, kolikšna je možnost, da kupijo podjetje ali da podjetje kupi njih, čista dobičkonosnost, finančni položaj in kakovost uprave.

Računovodski izkazi ne morejo zadovoljiti vseh potreb uporabnikov po informacijah, vendar so nekatere potrebe skupne vsem. Večino zadovoljujejo računovodski izkazi, ki morajo biti ustrezno pripravljene. Koristnost računovodskih izkazov je odvisna od dveh pogojev:

- vsebinsko morajo ustrezati potrebam uporabnikov,
- sestavljeni morajo biti pravočasno glede na potrebe uporabnikov.

Računovodski izkazi so uporabni le, če so resnični in pošteni, k čemur naj bi pripomogli tudi slovenski računovodski standardi.

2.3.2. Temeljne računovodske predpostavke

Sestavljanje računovodskih izkazov je zasnovano na temeljnih računovodskih predpostavkah, ki so (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 15*):

- upoštevanje nastanka poslovnih dogodkov: poslovni dogodki se pripoznajo, ko se pojavijo, in ne šele ob plačilu;
- upoštevanje časovne neomejenosti poslovanja: računovodske izkaze je potrebno sestavljati tako, kot da bo podjetje v dohledni prihodnosti še vedno poslovalo;
- upoštevanje resnične in poštene predstavitve v razmerah spreminjanja vrednosti evra in posamičnih cen (ne pa tudi hiperinflacije).

2.3. BILANCA STANJA

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.

Bilanca stanja prikazuje višino in strukturo sredstev in obveznosti do virov sredstev v določenem trenutku. Kaže torej premoženje, s katerim podjetje razpolaga (sredstva) na določen dan, in vire financiranja, s katerimi podjetje financira premoženje (obveznosti do virov sredstev). Najbolj splošno gledano bilanca stanja pove, kolikšna sredstva so bila vložena v podjetje, kako je podjetje prišlo do teh sredstev in kako jih je naložilo, kakor je to razvidno na določen dan (*Mramor, 1993, str. 154*). Če na bilanco stanja gledamo iz finančnega zornega kota, lahko sredstva opredelimo kot naložbe, obveznosti do virov sredstev pa kot vire financiranja teh naložb. Bilanca stanja kaže torej finančni položaj podjetja na določen dan (*Igličar, Hočevar, 1997, str. 51*).

Bilanca stanja ima običajno dve strani, ki morata biti vrednostno izenačeni: aktivo in pasivo. Aktiva prikazuje sredstva, pasiva pa vire teh sredstev in naložbe lastnikov v podjetje.

Sredstva podjetja so v bilanci stanja razdeljena na:

1. stalna sredstva: stvari in pravice, ki v poslovnem procesu postopno prenašajo svojo vrednost na poslovne učinke in se v svojo prvotno obliko praviloma vračajo v obdobju, daljšem od enega leta. Stalna sredstva so razvrščena na:
  - neopredmetena dolgoročna sredstva
  - opredmetena osnovna sredstva
  - dolgoročne finančne naložbe
2. gibljiva sredstva: stvari, pravice in denar, ki se zaradi sodelovanja v poslovnem procesu porabijo in se v prvotno pojavno obliko vrnejo v obdobju, krajšem od enega leta.

Gibljava sredstva so razvrščena na:

- zaloge
- poslovne terjatve
- kratkoročne finančne naložbe
- denarna sredstva
- aktivne časovne razmejitve.

Sredstva so razporejena po načelu naraščajoče likvidnosti. Najprej so prikazana tista sredstva, ki so najbolj oddaljena od likvidnih sredstev, na koncu pa tista, ki so najbolj likvidna.

Obveznosti do virov sredstev so v bilanci stanja razdeljene na:

1. kapital: trajen vir financiranja, ki so ga v podjetje vložili lastniki ali pa je nastal z uspešnim poslovanjem podjetja,
2. časovne razmejitve: obveznosti, ki so nastale na podlagi odloženih vračunanih stroškov in odloženih prihodkov. Časovne razmejitve omogočajo enakomernejše izkazovanje poslovnega izida v posameznih obdobjih in obsegajo:
  - dolgoročne rezervacije
  - pasivne časovne razmejitve
3. dolgove: obveznosti podjetja, ki so razdeljene na:
  - kratkoročne in dolgoročne finančne obveznosti
  - kratkoročne in dolgoročne poslovne obveznosti.

Obveznosti do virov sredstev so razporejene po načelu naraščajoče zapadlosti. Najprej so prikazani tisti viri sredstev, ki imajo najdaljši rok zapadlosti, in na koncu tisti, ki imajo najkrajši rok zapadlosti (*Igličar, Hočevar, 1997, str. 53*).

2.4. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje poslovnega izida za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.

Izkaz poslovnega izida prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid v obdobju ter pokaže, kako uspešno podjetje uporablja razpoložljiva sredstva oziroma kakšna je uspešnost poslovanja podjetja.

Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki:

- povečanj sredstev (na primer denarja ali terjatev zaradi prodaje blaga) ali
- zmanjšanj dolgov (na primer zaradi opustitve njihove poravnave),

katerih posledica so povečanja kapitala, razen tistih, ki so povezana z novimi vplačili lastnikov.

Prihodki so v izkazu poslovnega izida razčlenjeni na (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 136*):

1. redne prihodke, ki pomenijo normalne prihodke pri poslovanju in so razdeljeni na:
  - poslovne prihodke: prihodki od prodaje in drugi prihodki, povezani s poslovnimi učinki (subvencije, dotacije in podobni prihodki),
  - finančne prihodke: prihodki od naložbenja (prihodki v zvezi z dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi naložbami in terjatvami)
2. izredne prihodke, ki so rezultat izrednih poslovnih dogodkov.

Odhodki so zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki:

- zmanjšanj sredstev (na primer s prodajo zalog) ali
- povečanj dolgov (na primer zaradi zaračunanih obresti),

katerih posledica so zmanjšanja kapitala, razen tistih, ki so povezana z izplačili lastnikom.

Odhodki so v izkazu poslovnega izida razčlenjeni na (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 130*):

1. redne odhodke, ki so posledica normalnih pojavov pri poslovanju in so razdeljeni na:
  - poslovne odhodke: vračunani stroški v obračunskem obdobju, popravljeni za spremembo stroškov, ki se zadržujejo v zalogah poslovnih učinkov
  - finančne odhodke: odhodki za financiranje in naložbenje
2. izredne odhodke, ki so rezultat izrednih poslovnih dogodkov.

Poslovni izid (dobiček ali izguba) je razlika med prihodki in odhodki v določenem obdobju. Temeljne vrste poslovnega izida so:

1. poslovni izid iz prodaje
2. poslovni izid iz celotnega poslovanja
3. poslovni izid iz rednega delovanja
4. celotni poslovni izid
5. čisti poslovni izid.

SRS 25 določa dve različici izkaza poslovnega izida, podjetje pa izbere tisto, ki mu najbolj ustreza. Različici I in II se med seboj razlikujeta le v načinu izkazovanja stroškov. Izkaz poslovnega izida, sestavljen po različici I, zagotavlja informacije o stroških po naravnih vrstah (nabavna vrednost prodanega blaga, stroški materiala, stroški storitev, stroški amortizacije in drugi stroški). Izkaz poslovnega izida, sestavljen po različici II, daje podatke o stroških po funkcionalnih skupinah (proizvajalni stroški prodanih poslovnih učinkov, stroški prodajanja in stroški splošnih dejavnosti). Ne glede na to, katero različico podjetje izbere, mora stroške prikazati v obeh oblikah, po funkcionalnem načelu in po

naravnih vrstah stroškov. Prikaz, ki ni zastopan v izkazu poslovnega izida, pa mora pojasniti v prilogi.

2.6. IZKAZ GIBANJA KAPITALA

Izkaz gibanja kapitala je temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe sestavin kapitala za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.

Izkaz gibanja kapitala je nov računovodski izkaz. Ureja ga na novo oblikovan SRS 27 - Izkaz gibanja kapitala, ki nadomešča izkaz uporabe čistega dobička in kritja izgube (po starem 56. členu ZGD), ki pa ni bil temeljni računovodski izkaz. Omejen je bil le na prikazovanje uporabe oziroma kritja poslovnega izida, ne pa tudi na prikaz ostalih sestavin kapitala. Izkaz gibanja kapitala prikazuje gibanje posameznih sestavin kapitala, tudi uporabo čistega dobička in pokrivanje izgube.

Izkaz gibanja kapitala je lahko sestavljen tako, da prikazuje:

- le razdelitev čistega dobička ali poravnava čiste izgube
- vse sestavine kapitala.

Tabela 1: Postavke izkaza gibanja kapitala

1. Vpoklicani kapital
• Osnovni kapital
• Nevpoklicani kapital
2. Kapitalske rezerve
3. Rezerve iz dobička
• Zakonske rezerve
• Rezerve za lastne deleže
• Statuarne rezerve
• Druge rezerve iz dobička
4. Preneseni čisti dobiček ali izguba
5. Čisti poslovni izid ali izguba poslovnega leta
6. Prevrednotovalni popravki kapitala
• Splošni prevrednotovalni popravki kapitala
• Posebni prevrednotovalni popravki kapitala

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 195.

3. IZKAZ FINANČNEGA IZIDA

Izkaz finančnega izida je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov ali pritokov in odtokov oziroma spremembe stanja denarnih sredstev in njihovih ustreznikov za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.

Pri sprejemanju gospodarskih odločitev potrebujejo uporabniki računovodskih izkazov tudi oceno možnosti podjetja za pridobivanje denarnih sredstev, oceno časa, v katerem jih lahko pridobi, in gotovosti, da jih bo pridobilo, ter oceno potrebe podjetja po uporabi denarnih sredstev. Uporabniki računovodskih izkazov lahko vse to bolje ocenijo, če imajo na voljo informacije, ki so osredotočene na finančni položaj, uspešnost podjetja in spremembe finančnega položaja podjetja - finančne tokove (*Lipnik, 2001, str. 74*).

Bilanca stanja in izkaz poslovnega izida kot osnovna računovodska izkaza dajeta dovolj informacij za presojanje ekonomskega vidika poslovanja, predvsem o doseženem poslovnem izidu. V izkazu finančnega izida pa so kategorije predstavljene iz finančnega zornega kota, saj je na podlagi teh informacij mogoče ugotoviti razloge za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov v obračunskem obdobju.

Izkaz uspeha se ukvarja s prihodki in odhodki, ki vplivajo na poslovni izid, z vplivom na denarna sredstva pa se ne ukvarja. Bilanca stanja sicer prikazuje finančno stanje podjetja na določen dan, ki pa je lahko skozi celotno obdobje drugačno od stanja na dan bilance. S primerjavo med dvema bilancama stanja (začetno in končno) lahko razberemo skupna povečanja ali zmanjšanja sredstev in obveznosti do virov sredstev, vendar imajo lahko te spremembe različne vzroke. Izkaz finančnega izida pa sistematično prikazuje, katera sredstva so se povečala ali zmanjšala ter kje so spremembe v obveznostih do virov sredstev (*Fekonja, 1996, str. 6*).

Prednost izkaza finančnega izida je tudi v neodvisnosti od različnih računovodskih pristopov in vrednotenj, ki vplivajo na ekonomske kategorije. S spreminjanjem amortizacije in oblikovanjem rezerv lahko vplivamo na velikost dobička in kapitala. Na denarna sredstva pa takšni pristopi bilanciranja ne vplivajo (*Koletnik, Kokotec- Novak, 1994, str. 201*).

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki se lahko povečajo na podlagi:

- novega financiranja (povečanje obveznosti do virov sredstev) ali
- raznaložbenja (zmanjšanje nedenarnih sredstev).

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki se lahko zmanjšajo zaradi:

- naložbenja (povečanje nedenarnih sredstev) ali
- definciranja (zmanjšanje obveznosti do virov sredstev).

Investiranje / naložbenje je spreminjanje denarnih sredstev v nedenarna. Praktično gre za povečanje sredstev v obliki stvari in pravic v obdobju.

Dezinvestiranje / raznaložbenje je spreminjanje nedenarnih sredstev v denarna.

Financiranje je povečanje sredstev v obdobju s povečanjem kapitala ali dolgov. Praktično gre za povečanje obveznosti do financerjev z njihovimi vnosi v gospodarsko družbo.

Definanciranje je zmanjševanje sredstev v obdobju s povečanjem kapitala ali dolgov.

Denarna sredstva so:

- gotovina v blagajni: bankovci, kovanci, prejeti čeki, takoj udenarljivi vrednostni papirji;
- knjižni denar na računih pri banki: denar na računih pri banki ali drugi finančni inštituciji, ki se lahko uporablja za plačevanje;
- gotovina na poti: denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki ali drugi finančni inštituciji in se istega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Denarni ustrezniki so tista sredstva, ki se zanesljivo, zlahka, preprosto in hitro oziroma v bližnji prihodnosti pretvorijo v vnaprej znan znesek denarnih sredstev. Namen denarnih ustreznikov je poravnavanje kratkoročnih denarnih obveznosti in ne vzpostavljanje naložb ali kaj drugega.

3.1. RAZVRŠČANJE FINANČNIH TOKOV PO DEJAVNOSTIH

Pri podjetju ločimo tri dejavnosti:

- a) poslovna dejavnost: glavno delovanje, ki prinaša dobiček;
- b) naložbena / investicijska dejavnost: pridobivanje in odtujevanje dolgoročnih sredstev in drugih naložb;
- c) finančna dejavnost: delovanje, katerega posledice so spremembe obsega in sestave kapitala in dolgov podjetja.

Ocenitev vpliva posameznih dejavnosti na finančni položaj podjetja je lahko za uporabnike računovodskih izkazov tako pomembna, da je v izkazu finančnega izida treba prikazati finančne tokove pri vsaki posebej.

a) Finančni tokovi pri poslovni dejavnosti

Znesek finančnih tokov, ki izhajajo iz poslovanja, je ključni kazalec obsega, v katerem je poslovanje podjetja povzročilo zadostne finančne tokove za vračanje posojil, ohranjanje poslovne sposobnosti, plačevanje dividend in nove naložbe brez pomoči zunanjih virov financiranja.

Finančni tokovi iz poslovanja nastajajo predvsem pri glavnem delovanju, ki ustvarja poslovni izid podjetja. Zato so na splošno posledica poslovanja in drugih poslovnih dogodkov, ki opredeljujejo čisti poslovni izid.

Zgledi finančnih tokov iz poslovanja:

- prejemki od prodaje stvari in opravljenih storitev
- prejemki od licenčin, nadomestil in drugih prihodkov
- izdatki dobaviteljem stvari in storitev
- izdatki zaposlencem
- denarna plačila in vračila davka iz dobička
- prejemki in izdatki na podlagi pogodb, sklenjenih za zastopanje ali trgovanje.

Če so denarni tokovi iz poslovanja visoko pozitivni, lahko podjetje odplačuje kredite in posojila in investira. Če so denarni tokovi iz poslovanja negativni, je potrebno zagotoviti dodatne prilive iz financiranja.

b) Finančni tokovi pri finančni dejavnosti

K finančnim tokovom pri dejavnosti financiranja spadajo finančni tokovi, povezani s spremembami kapitala in obveznosti iz financiranja. Ločeno razkritje finančnih tokov, ki izhajajo iz financiranja, je pomembno, ker je koristno pri napovedovanju terjatev do podjetja, ki jih bodo imeli do prihodnjih finančnih tokov prinašalci kapitala.

Zgledi finančnih tokov pri financiranju:

- prejemki iz izdaje delnic, zadolžnic in obveznic
- prejemki iz dobljenih posojil
- denarna plačila lastnikom pri pridobivanju ali odkupih delnic
- izdatki za zmanjšanje neporavnanih obveznosti v zvezi s finančnim najemom.

c) Finančni tokovi pri naložbeni dejavnosti

Finančni tokovi, ki izhajajo iz naložbenja, so povezani s spremembami osnovnih sredstev in finančnih naložb ter kažejo obseg izdatkov za dejavnike, namenjene nastajanju bodočih dobičkov in finančnih tokov.

Zgledi finančnih tokov iz naložbenja:

- izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih dolgoročnih sredstev in drugih dolgoročnih sredstev
- prejemki od prodaje opredmetenih osnovnih sredstev, neopredmetenih dolgoročnih sredstev in drugih dolgoročnih sredstev

- izdatki za pridobitev vrednostnih papirjev drugih podjetij in deležev v skupnih podvigih
- prejemki od prodaje vrednostnih papirjev drugih podjetij in deležev v skupnih podvigih
- predujmi in posojila drugim
- prejemki od vračil predujmov in posojil drugim.

Daljše obdobje trajajoči prilivi iz naložbene dejavnosti pomenijo slab znak za podjetje, saj pomenijo razprodajo osnovnih in dolgoročnih sredstev.

Izkaz finančnega izida daje torej informacije (*Mramor, 1993, str. 160*):

- koliko finančnih sredstev je v podjetje priteklo zaradi poslovanja in v kakšnih oblikah (dobiček, amortizacija), koliko finančnih sredstev je priteklo z novimi zadolžitvami oziroma naložbami lastnikov (financiranje) in koliko s prodajo aktive, na primer osnovnih sredstev in zalog (raznaložbenje);
- kam je bil ta pritok usmerjen, koliko je bilo razporejenega lastnikom v obliki dividend, koliko je bilo naloženega v poslovanje, na primer v povečanje zalog ali nakup osnovnih sredstev (naložbenje) in koliko v zmanjšanje obveznosti oziroma naložb lastnikov (definanciranje).

3.2. OBLIKE IZKAZA FINANČNEGA IZIDA

Izkaz finančnega izida se po SRS 26 lahko sestavi v eni izmed dveh oblik:

- različica I – neposredna metoda: izkaz finančnega izida se, če so na voljo ustrezni podatki o prejemkih in izdatkih, sestavi po neposredni metodi;
- različica II – posredna metoda: izkaz finančnega izida se, če je treba iz podatkov v dveh zaporednih bilancah stanja v izkazu poslovnega izida in dodatnih podatkov za vmesno obdobje izračunati podatke o pritokih in odtokih, sestavi po posredni metodi.

Standard daje prednost neposredni metodi (različica I), podjetje pa izbere tisto, ki bolj ustreza možnostim zagotavljanja podatkov.

a) Različica I izkaza finančnega izida (neposredna metoda) po SRS 26

A. Finančni tokovi pri poslovanju

a) Prejemki pri poslovanju

Prejemki od prodaje proizvodov in storitev

Drugi prejemki pri poslovanju

b) Izdatki pri poslovanju

Izdatki za nakupe materiala in storitev

Izdatki za plače in deleže zaposlencev v dobičku

- Izdatki za dajatve vseh vrst
- Drugi izdatki pri poslovanju
- c) Prebitok prejemkov pri poslovanju (a manj b) ali prebitok izdatkov pri poslovanju (b manj a)**

B. Finančni tokovi pri naložbenju

- a) Prejemki pri naložbenju**
  - Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih
  - Prejemki od odtujitve neopredmetenih dolgoročnih sredstev
  - Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev
  - Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb
  - Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb
- b) Izdatki pri naložbenju**
  - Izdatki za pridobitev neopredmetenih dolgoročnih sredstev
  - Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev
  - Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb
  - Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb
- c) Prebitok prejemkov pri naložbenju (a manj b) ali prebitok izdatkov pri naložbenju (b manj a)**

C. Finančni tokovi pri financiranju

- a) Prejemki pri financiranju**
  - Prejemki od vplačanega kapitala
  - Prejemki od dobljenih dolgoročnih posojil
  - Prejemki od dobljenih kratkoročnih posojil
- b) Izdatki pri financiranju**
  - Izdatki za dane obresti
  - Izdatki za vračila kapitala
  - Izdatki iz naslova rezervacij
  - Izdatki za vračila oziroma odplačila dolgoročnih posojil in kreditov
  - Izdatki za vračila oziroma odplačila kratkoročnih posojil in kreditov
  - Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku
- c) Prebitok prejemkov pri financiranju (a manj b) ali prebitok izdatkov pri financiranju (b manj a)**

Č. Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov

- x) Finančni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in C)
- +
- y) Začetno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov

Denarni tokovi so razdeljeni na:

- prejemke: neposredna povečanja denarnih sredstev, ki jih ima podjetje
- izdatke: neposredna zmanjšanja denarnih sredstev, ki jih ima podjetje.

Če so prejemki v obdobju večji od izdatkov, bodo denarna sredstva in njihovi ustrezniki konec obdobja večji kot na začetku, če pa so večji izdatki, se bodo denarna sredstva in njihovi ustrezniki zmanjšali.

b) Različica II izkaza finančnega izida (posredna metoda) po SRS 26

A. Finančni tokovi pri poslovanju

a) Pritoki pri poslovanju

Poslovni prihodki

Izredni prihodki, ki se nanašajo na poslovanje

Začetne manj končne poslovne terjatve

Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve

b) Odtoki pri poslovanju

Poslovni odhodki brez amortizacije in dolgoročnih rezervacij

Izredni odhodki, ki se nanašajo na poslovanje

Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih

Končne manj začetne zaloge

Začetni manj končni poslovni dolgovi

Začetne manj končne pasivne kratkoročne časovne razmejitve

c) prebitek pritokov pri poslovanju (a manj b) ali prebitek odtokov pri poslovanju (b manj a)

B. Finančni tokovi pri naložbenju

a) Pritoki pri naložbenju

Finančni prihodki, ki se nanašajo na naložbenje (razen za prevrednotenje)

Izredni prihodki, ki se nanašajo na naložbenje

Pobotano zmanjšanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev (razen za prevrednotenje)

Pobotano zmanjšanje opredmetenih osnovnih sredstev (razen za prevrednotenje in stvarne vložke kapitala)

Pobotano zmanjšanje dolgoročnih finančnih naložb (razen za prevrednotenje)

Pobotano zmanjšanje kratkoročnih finančnih naložb (razen za prevrednotenje)

b) Odtoki pri naložbenju

Finančni odhodki, ki se nanašajo na naložbenje (razen za prevrednotenje)

Izredni odhodki, ki se nanašajo na naložbenje

Pobotano povečanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev (razen za prevrednotenje)

Pobotano povečanje opredmetenih osnovnih sredstev (razen za prevrednotenje in stvarne vloške kapitala)

Pobotano povečanje dolgoročnih finančnih naložb (razen za prevrednotenje)

Pobotano povečanje kratkoročnih finančnih naložb (razen za prevrednotenje)

- c) prebitok pritokov pri naložbenju (a manj b) ali
prebitok odtokov pri naložbenju (b manj a)**

C. Finančni tokovi pri financiranju

a) Pritoki pri financiranju

Finančni prihodki, ki se nanašajo na financiranje (razen za prevrednotenje)

Izredni prihodki, ki se nanašajo na financiranje

Povečanje kapitala (brez čistega dobička)

Pobotano povečanje dolgoročnih rezervacij (razen za prevrednotenje)

Pobotano povečanje dolgoročnih finančnih dolgov (razen za prevrednotenje)

Pobotano povečanje kratkoročnih finančnih dolgov (razen za prevrednotenje)

b) Odtoki pri financiranju

Finančni odhodki, ki se nanašajo na financiranje (razen za prevrednotenje)

Izredni odhodki, ki se nanašajo na financiranje

Zmanjšanje kapitala (brez čiste izgube poslovnega leta)

Pobotano zmanjšanje dolgoročnih rezervacij (razen za prevrednotenje)

Pobotano zmanjšanje dolgoročnih finančnih dolgov (razen za prevrednotenje)

Pobotano zmanjšanje kratkoročnih finančnih dolgov (razen za prevrednotenje)

Zmanjšanje obveznosti do lastnikov iz delitve dobička (izplačila dividend in drugih deležev v dobičku)

- c) prebitok pritokov pri financiranju (a manj b) ali
prebitok odtokov pri financiranju (b manj a)**

Č. Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov

x) Finančni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)

+

y) Začetno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov

Finančni tokovi so razdeljeni na:

- pritoke, ki so posledica priskrbovanja sredstev oziroma povečanja obveznosti do virov sredstev (zmanjšanje aktive ali povečanje pasive) in spreminjanja nedenarnih sredstev v denarna;
- odtoke, ki so posledica vračanja sredstev oziroma zmanjšanja obveznosti do virov sredstev (investiranje v sredstva ali zmanjšanje virov sredstev) in povečanja nedenarnih sredstev.

Ker so iz izkaza finančnega izida po različici II izključeni pritoki in odtoki, ki niso povezani s prejemki in izdatki, se v dodatku prikaže še (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 190*):

- povečanje opredmetenih osnovnih sredstev, povezano s hkratnim povečanjem osnovnega kapitala s stvarnimi vložki, in ne z denarnimi vplačili, kar pomeni naložbenje in financiranje brez posredovanja denarnih sredstev
- povečanje nevplačanega vpisanega kapitala, povezano s hkratnim povečanjem osnovnega kapitala, kar pomeni navidezno naložbenje in financiranje brez posredovanja denarnih sredstev, ter
- druge pomembnejše spremembe na strani naložbenja in financiranja brez posredovanja denarnih sredstev.

Izkaz finančnega izida se lahko sestavi kot predračunski ali obračunski izkaz. Predračunski izkaz finančnega izida je izkaz za predračunsko obdobje načrtovanih prejemkov (ali pritokov) in izdatkov (ali odtokov) skupaj z začetnim stanjem denarnih sredstev. Namenjen je načrtovanju finančnega izida in je podlaga za odločanje v okviru načrtovanja. Obračunski izkaz finančnega izida prikazuje uresničene prejemke (ali pritoke) in izdatke (ali odtoke) skupaj z začetnim stanjem denarnih sredstev in je podlaga za odločanje znotraj nadziranja. Metodika predračunskega izkaza finančnega izida mora biti usklajena z metodiko obračunskega izkaza finančnega izida.

3.3. FINANČNI IZID

Finančni izid je razlika med prejemki in izdatki v obračunskem obdobju, lahko pa tudi razlika med pritoki in odtoki v obračunskem obdobju. Obstajajo temeljne in druge vrste finančnega izida.

Temeljne vrste finančnega izida so:

- finančni izid (prebitek prejemkov ali izdatkov) iz prodaje
- finančni izid (prebitek prejemkov ali izdatkov) iz celotnega poslovanja
- finančni izid (prebitek prejemkov ali izdatkov) iz naložbenja
- finančni izid (prebitek prejemkov ali izdatkov) iz financiranja
- celotni finančni izid (celotni prebitek prejemkov ali izdatkov).

Druge vrste finančnega izida so tiste, pri katerih se namesto prejemkov in izdatkov pojavljajo pritoki in odtoki (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 141*).

3.4. ČISTI DENARNI TOK

V skladu s SRS 26 lahko podjetje sestavi tudi skrajšani izkaz finančnega izida po različici II. V njem je mogoče prihodke pobotati z odhodki brez amortizacije, tako da se namesto teh postavk pri finančnih tokovih pri poslovanju pojavljata na strani pritokov in odtokov zgolj novi postavki dobiček pred obdavčitvijo in amortizacija, opuščene pa so postavke prihodkov in odhodkov pri navajanju finančnih tokov pri naložbenju in financiranju.

Seštevek dobička in amortizacije se v strokovni literaturi obravnava kot kategorija »cash flow« oziroma čisti denarni tok.

Čisti denarni tok kaže (*Koletnik, Kokotec – Novak, 1994, str. 201*):

- finančno moč podjetja: vrednost čistega denarnega toka je notranja moč samofinanciranja in pomeni prostorazpoložljiva denarna sredstva, s katerimi podjetje razpolaga v nekem obdobju. Njihova vrednost prikazuje investicijsko sposobnost podjetja iz notranjih virov, sposobnost odplačil kreditov in plačilno sposobnost.
- finančno uspešnost podjetja: seštevek dobička, amortizacije in rezervacij je kategorija, ki je v manjši meri podvržena manipuliranju v bilanciranju, saj se zmanjšanje dobička na račun večje amortizacije ali rezervacij na ta način nevtralizira.

Z njegovo pomočjo ugotavljamo, koliko novih denarnih sredstev je podjetje pridobilo s poslovanjem. Glede na to lahko investitor oceni, ali podjetje ustvarja dovolj sredstev za plačilo sprotne obveznosti in za potrebne investicije. Kaže torej notranje financiranje oziroma samofinanciranje podjetja oziroma prostorazpoložljiva sredstva, s katerimi družba razpolaga v nekem obdobju.

Čisti denarni tok izkazuje torej:

- investicijsko sposobnost podjetja iz notranjih virov
- sposobnost podjetja za odplačilo posojil
- sposobnost podjetja za zagotavljanje plačilne sposobnosti.

3.5. PRIMERJAVA STAREGA IN NOVEGA SRS 26

V prenovljenem SRS 26 je precej novosti, ki so usmerjene v nadaljnje približevanje MRS 7, ohranjene pa so tudi nekatere naše posebnosti.

SRS 26 – Izkaz finančnih tokov je bil v veljavi od leta 1993 in po njem so podjetja zadnjič sestavljala izkaz finančnih tokov za leto 2001. Z letom 2002 je vstopil v veljavo nov SRS 26 – Izkaz finančnega izida.

Novosti prenovljenega SRS 26 (*Lipnik, 2001a, str. 92*):

- a) sprememba imena standarda
- b) vključitev izkaza denarnih tokov (prej SRS 27)
- c) dve metodi sestavljanja izkaza finančnega izida
- č) dve obliki sestavljanja izkaza finančnega izida
- d) razčlenjevanje postavk v izkazu finančnega izida
- e) upoštevanje denarnih ustreznikov
- f) prevrednotenje
- g) dodatek k izkazu finančnega izida.

a) Sprememba imena standarda

Preimenovanje izkaza finančnih tokov v izkaz finančnega izida pomeni večji poudarek na samem finančnem izidu, torej na spremembi velikosti denarnih sredstev v obračunskem obdobju, ne pa na finančnih tokovih. Tudi v izkazu poslovnega izida nas običajno najprej najbolj zanima poslovni izid ter šele nato prihodki in odhodki.

b) Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je bil po starem obravnavan v SRS 27 in ni bil temeljni računovodski izkaz oziroma sestavina računovodskih izkazov, ki bi ga podjetja morala sestavljati in javno objavljati. Ta izkaz so podjetja sestavljala predvsem za notranje poročanje in je bilo najpomembnejše sredstvo za pregled nad zagotavljanjem plačilne sposobnosti. Zaradi zagotavljanja ali presojanja sprotne plačilne sposobnosti podjetja so se v izkazu spremljali denarni tokovi in sestavljali ustrezni izkazi za različno dolga obdobja, tako da so obstajali dnevni, tedenski ali mesečni izkazi denarnih tokov.

Po novem je ta izkaz vključen v SRS 26. Obravnavan je v različici I in je postal temeljni računovodski izkaz. Sestavlja se tudi za daljša obdobja.

c) Dve metodi sestavljanja izkaza finančnega izida

Za sestavljanje izkaza finančnega izida sta na izbiro dve metodi:

- če so na voljo ustrezni podatki o prejemkih in izdatkih, se izkaz finančnega izida sestavi po neposredni metodi – različica I
- če pri sestavljanju izkaza finančnega izida iz dveh zaporednih bilanc stanja in iz izkaza uspeha za vmesno obdobje ter vrste dodatnih podatkov izračunavamo podatke o pritokih in odtokih, uporabimo posredno metodo – različica II.

Standard daje prednost različici I, podjetja pa bodo sama izbrala tisto metodo, ki jim bo bolj ustrezala. Izbira metode bo odvisna predvsem od možnosti zagotavljanja ustreznih podatkov. Pričakuje se, da bo lažje pridobiti podatke za različico II in da se bodo podjetja

večinoma odločala zanjo. Za sestavljanje izkaza finančnega izida po neposredni metodi bodo podjetja namreč morala zagotoviti ustrezne evidence, na primer analitične knjigovodske evidence kontov denarnih sredstev za tekoči račun, blagajno in druge.

Zaželeno je, da bi bila izkaza finančnega izida, sestavljena po obeh metodah, za isto podjetje in isto obdobje v idealnih razmerah enaka. To pa bo težko doseči, saj so v izkazu finančnega izida po različici I postavke v osnovi prikazane po bruto načelu, v različici II pa v glavnem v pobotanih zneskih (*Lipnik, 2001a, str. 93*).

Pri različici I se v izkazu prikažejo podatki o prejemkih in izdatkih kot čisti denarni tokovi, pri različici II pa so prikazani pritoki in odtoki kot finančni tokovi. Finančni tok pomeni vsako spremembo sredstev, ne glede na to, ali je sprememba denarna ali nedenarna. Finančni tok je torej širša kategorija kot denarni tok. Vsak denarni tok je tudi finančni tok, ni pa vsak finančni tok tudi denarni tok. Že v starem izkazu finančnih tokov smo želeli pritoke in odtokove čimbolj približati prejemkom in izdatkom, vendar so se pri tem pojavile številne težave. Po novem bo to nekoliko lažje doseči, saj je odpravljena revalorizacija postavk, razčlenjevanje postavk v izkazu finančnega izida pa naj bi omogočalo bolj poglobljeno sestavljanje izkaza.

č) Dve obliki sestavljanja izkaza finančnega izida

Izkaz finančnega izida je obdržal obe osnovni obliki, to je dvostransko bilanco in stopenjski izkaz.

Bilančna oblika izkaza finančnega izida je sestavljena iz dveh uravnoveženih delov. Na levi strani je navedeno začetno stanje denarnih sredstev, pritoki in finančni izid v obdobju, na desni strani pa so navedeni odtoki in končno stanje denarnih sredstev.

Stopenjski izkaz finančnega izida pa zaporedno po dejavnostih prikazuje, kako so pritoki in odtoki v obdobju vplivali na spremembo denarnih tokov.

Pri obeh oblikah izkaza finančnega izida so postavke posameznih vrst finančnih tokov enake; razlika je le, da sta v stopenjski obliki izkaza dodani dve vrstici, v katerih sta seštevka prebitkov:

- prejemkov / pritokov ali izdatkov / odtokov pri poslovanju in naložbenju
- prejemkov / pritokov ali izdatkov / odtokov v obdobju oziroma finančni izid v obdobju, v bilančni obliki pa ne.

d) Razčlenjevanje postavk v izkazu finančnega izida

V prenovljenem izkazu finančnega izida so nekatere postavke finančnih tokov v okviru posameznih dejavnosti podrobneje obravnavane, še bolj pa je poudarjeno približevanje pritokov prejemkom in odtokov izdatkom.

V izkazu finančnih tokov so se vsi prihodki in odhodki obravnavali kot pritoki in odtoki pri poslovni dejavnosti, čeprav je šlo za prihodke in odhodke, ki so bili mnogo bolj kot s poslovno dejavnostjo povezani z investiranjem ali financiranjem.

Izkaz finančnega izida obravnava kot finančne tokove pri poslovanju samo poslovne prihodke in tiste izredne prihodke, ki se nanašajo na poslovanje, ter poslovne odhodke brez amortizacije in oblikovanja dolgoročnih rezervacij in tiste izredne odhodke, ki se nanašajo na poslovanje. Pri finančnih prihodkih in odhodkih je zato treba ugotoviti, ali se nanašajo na naložbenje ali na financiranje, ter jih ugotovitvam ustrezno razporediti kot finančne tokove pri naložbenju in finančne tokove pri financiranju. Izredni prihodki in odhodki se lahko pojavijo kot finančni tokovi pri vsaki od treh dejavnosti, zato jih je treba temu ustrezno obravnavati kot finančne tokove pri poslovanju, finančne tokove pri naložbenju in finančne tokove pri financiranju.

e) Denarna sredstva in denarni ustrezniki

Za izkaz finančnega izida je zelo pomembno povečanje pomena denarnih ustreznikov. V starem izkazu finančnih tokov je podjetje izhajalo iz velikosti denarnih sredstev na začetku obdobja in ga zaključilo s končnim stanjem denarnih sredstev. V izkazu finančnega izida pa se finančni izid ne ugotavlja samo na podlagi spremembe stanja denarnih sredstev v obdobju, ampak se upošteva tudi sprememba stanja denarnih ustreznikov.

Prenovljeni SRS 7 – Denarna sredstva loči računovodsko razumevanje denarnih sredstev od njihovega poslovnofinančnega razumevanja.

Denarna sredstva po računovodskem razumevanju so:

- gotovina
- knjižni denar
- denar na poti.

Denarna sredstva po poslovnofinančnem razumevanju so:

1. gotovina: zakonska plačilna sredstva, ki so v državi razpoložljiva neposredno in brez kakršnihkoli omejitev. Gotovina obsega:
  - domači denar v blagajni
  - domači knjižni denar za splošne namene pri bankah in drugih finančnih institucijah

- neizrabljene zneske do največje dogovorjene samodejne zadolžitve na tekočem računu pri bankah in drugih finančnih inštitucijah
2. ustrezniki gotovine: vse, kar se lahko zanesljivo, zlahka, preprosto in hitro oziroma v bližnji prihodnosti pretvori v vnaprej znani znesek denarnih sredstev ob majhnem tveganju, da se bo vrednost spremenila pred tako pretvorbo. Ustrezniki gotovine obsegajo:
- denarna sredstva za posebne namene, z možnostjo in / ali obveznostjo uporabe za vsa izplačila, kadar primanjkuje drugih denarnih sredstev
  - vloge v banki s krajšim odpovednim rokom
  - kratkoročno vezane vloge v banki
  - splošno sprejemljive tuje valute
  - v udenarjenje prejeti čeke in menice
  - vloge na vpogled (s kratkim odpovednim rokom)
  - kratkoročno vezane vloge v tujih bankah v obliki splošno sprejemljivih tujih valut
  - devize
  - vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi, a niso namenjeni dolgoročnemu naložbenju
3. druga denarna sredstva.

Denarna sredstva niso:

- izdani čeki
- denar na poti, ki se prenaša z računa pri banki na druge ustrezne račune in se istega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Na izkaz finančnega izida običajno gledamo iz finančnega zornega kota, zato nas zanima poslovnofinančna opredelitev denarnih sredstev. Zato so v izkazu finančnega izida obravnavana tako denarna sredstva kot tudi denarni ustrezniki. Denarni ustrezniki pa se v bilanci stanja ne izkazujejo samo kot denarna sredstva, temveč se lahko tudi kot terjatve, kratkoročne finančne naložbe oziroma kratkoročni dolgovi ali pa se izkazujejo v zunajbilančnem izidu.

f) Prevrednotenje

V starem SRS 26 je bilo treba v inflacijskih razmerah postavke v začetni bilanci stanja ustrezno predelati in pri tem upoštevati, da morajo biti postavke v začetni bilanci stanja izražene v enotah enotne kupne moči domače valute na dan bilance stanja, zato jih je bilo treba preračunati s stopnjo rasti cen življenjskih potrebščin. Šele na podlagi tako preračunanih postavk v začetni bilanci stanja se je nato sestavil izkaz finančnih tokov. Namen tega preračunavanja je bil sestaviti izkaz finančnih tokov, ki ni vseboval sprememb kupne moči domače valute. Revalorizacija, s katero se je odpravljala vpliv inflacije v računovodskih izkazih, je imela za posledico povečanje nekaterih sredstev in obveznosti do njihovih virov ter s tem tudi finančnih tokov. Denarna sredstva se na račun revalorizacije

niso spreminjala, zato je bilo potrebno izločiti celotno revalorizacijo (*Lipnik, 2001a, str. 98*).

Preračunavanje začetnih stanj v bilanci stanja, ki naj bi izločilo vpliv inflacije, je vplivalo na velikost pobotane spremembe med preračunanim začetnim stanjem nekaterih vrednosti in končnimi vrednostmi ter s tem tudi na velikost finančnih tokov. Če je bila na primer nominalna vrednost terjatev konec leta enaka nominalni vrednosti terjatev na začetku leta, so bili v izkazu finančnih tokov z revalorizacijo začetne vrednosti terjatev prikazani pritoki iz zmanjšanja vrednosti terjatev, čeprav ni prišlo do nobenih prejemkov denarnih sredstev. Enako je veljalo tudi za obveznosti iz poslovanja. Revalorizacija začetnih vrednosti kratkoročnih terjatev in obveznosti iz poslovanja je tako lahko popačila informacije o denarnih tokovih in finančni tokovi (pritoki in odtoki) se zato niso mogli v celoti približati prejemkom in izdatkom (*Fekonja, 1999, str. 53*).

Novi računovodski standardi v celoti opuščajo dosedanjo ureditev revalorizacije in jo nadomeščajo s prevrednotenjem gospodarskih kategorij. **Prevrednotenje** pomeni spremembo prvotno izkazane vrednosti gospodarskih kategorij. Cene se spreminjajo zaradi splošnih in posebnih gospodarskih in družbenih vplivov. Splošni vplivi povzročijo spremembo vrednosti evra. Poleg njih pa lahko posebni vplivi (na primer spremembe v ponudbi in povpraševanju, tehnološke spremembe) povzročijo pomembno zvišanje ali znižanje posameznih cen, ne glede na druge cene. Zato je treba razlikovati:

- prevrednotenje, ki je posledica spremembe kupne moči domače valute, merjene v evrih – splošno prevrednotenje,
- prevrednotenje, ki je posledica sprememb cen gospodarskih kategorij.

Prevrednotenje, ki je posledica spremembe kupne moči domače valute se opravi na koncu posameznega poslovnega leta le pri kapitalu, vendar le, če se v prejšnjem koledarskem letu tečaj evra do tolarja poveča za več kot 5,5 %. Prevrednotenje, ki je posledica sprememb cen gospodarskih kategorij, se na koncu poslovnega leta ali med njim opravi zaradi (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 21*):

- okrepitve sredstev, ki poveča njihovo do tedaj izkazano vrednost zaradi povečanja pričakovanih prihodnjih gospodarskih koristi (brez novih naložb); hkrati s povečanjem vrednosti sredstev se prehodno poveča tudi posebni prevrednotovalni popravek kapitala;
- oslabitve sredstev, ki zmanjša njihovo do tedaj izkazano vrednost zaradi zmanjšanja pričakovanih prihodnjih gospodarskih koristi (brez umika sredstev); hkrati z zmanjšanjem vrednosti sredstev se povečajo prevrednotovalni poslovni ali finančni odhodki.

Upoštevanje oslabitve sredstev je obvezno, upoštevanje okrepitve sredstev pa dopustno.

Prevrednotenje se lahko opravi tudi na dolgovih zaradi:

- okrepitve dolgov: povečanje pričakovanega odtoka gospodarskih koristi zaradi povečanja njihove knjigovodske vrednosti;
- oslabitve dolgov: zmanjšanje pričakovanega odtoka gospodarskih koristi zaradi zmanjšanja njihove knjigovodske vrednosti.

Upoštevanje okrepitve dolgov je obvezno, upoštevanje oslabitve dolgov pa dopustno.

Po prenovljenem SRS 26 se postavke v začetni bilanci stanja nič več ne preračunavajo, zato pa je potrebno iz posameznih postavk izkaza finančnega izida izločiti vse učinke prevrednotenja, tako tiste, ki so upoštevani v postavkah v končni bilanci stanja, kakor tiste, ki vplivajo na postavke izkaza uspeha za obračunsko obdobje. Postavke v izkazu finančnega izida bodo tako prikazane v nominalnih vrednostih.

Pri sestavljanju izkaza finančnega izida po neposredni metodi omenjene izločitve učinkov prevrednotenja niso potrebne. Ker se po neposredni metodi lahko pridobi potrebne podatke iz sprememb na računih denarnih sredstev podjetja, so ti podatki kot prejemi in izdatki že izkazani v vrednostih, na katere prevrednotenje ne vpliva neposredno.

g) Dodatek k izkazu finančnega izida

Po različici II so iz izkaza finančnega izida izključeni pritoki in odtoki, ki očitno niso povezani s prejemi in izdatki oziroma z denarnimi tokovi. Mogoče pa je, da so tovrstni pritoki in odtoki za podjetje tako pomembni, da brez prave informacije o njih uporabniki računovodskih izkazov ne bi imeli prave predstave o dogajanju v podjetju. Zato se v dodatku k temu izkazu prikažejo še vsi tisti dogodki (pritoki in odtoki), ki pomenijo:

- povečanje opredmetenih osnovnih sredstev, povezano s hkratnim povečanjem osnovnega kapitala s stvarnimi vložki, in ne z denarnimi vplačili, kar pomeni naložbenje in financiranje brez posredovanja denarnih sredstev;
- povečanje neplačanega vpisanega kapitala, povezano s hkratnim povečanjem osnovnega kapitala, kar pomeni navidezno naložbenje in financiranje brez posredovanja denarnih sredstev, ter
- druge pomembnejše spremembe na strani naložbenja in financiranja brez posredovanja denarnih sredstev.

3.6. POVEZAVA SRS 26 IN MRS 7

Razlike v računovodskih izkazih različnih držav so posledica družbenih, gospodarskih in pravnih okoliščin ter dejstva, da se upoštevajo potrebe različnih uporabnikov računovodskih izkazov. Zaradi tega se za sestavine računovodskih izkazov uporablja več opredelitev. Mednarodni računovodski standardi (v nadaljevanju MRS) zmanjšujejo te razlike. MRS so bili pripravljene, da bi jih podjetja upoštevala pri pripravljanju

računovodskih izkazov in jih s tem pripravila primerljivejše med podjetji iz različnih držav. Naloga MRS je poenotenje nacionalnih standardov in usklajevanje predpisov računovodskih standardov in postopkov za izdelavo računovodskih izkazov. MRS niso neposredno v uporabi, temveč dajejo le podlago za oblikovanje obveznih računovodskih rešitev v posameznih državah.

Tudi za SRS velja, da se pri sprejemanju novih rešitev domača stroka naslanja na že sprejete rešitve v MRS in zato je tudi prišlo do prenove SRS.

S prenovo SRS 26 se je izkaz finančnega izida bolj približal MRS 7 – Izkazi finančnih tokov (Cash Flow Statement), ki v sedanji obliki velja že od leta 1994.

SRS strogo določajo minimalen obseg oziroma razčlenbo in vrstni red postavk izkaza finančnega izida. MRS ne predpisuje oblike izkaza finančnega izida tako kot SRS, le v prilogi, ki pa ni del standarda, prikazuje zgled izkaza finančnih tokov, da bi bilo lažje razumeti njegov namen.

Podjetje po MRS predstavlja finančne tokove, ki morajo biti ločeni na finančne tokove iz poslovanja, investiranja in financiranja, na način, ki najbolj ustreza njegovemu delovanju. Po MRS je potrebno izkazati:

- čista denarna sredstva iz poslovanja
- čista denarna sredstva pri investiranju
- čista denarna sredstva pri financiranju,

ter ugotoviti čisto povečanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov. Tako ugotovljenemu povečanju denarnih sredstev in njihovih ustreznikov je treba prišteti denarna sredstva in njihove ustreznike ob začetku obdobja. S seštevkom obeh zneskov se ugotovijo denarna sredstva in njihovi ustrezniki ob koncu obdobja. Med denarne ustreznike MRS uvršča kratkoročne finančne naložbe, če so takoj pretvorljive v znan znesek denarnih sredstev, pri čemer se pojavlja nepomembno tveganje glede spremembe njihovih vrednosti. Te zahteve MRS so povzeli tudi prenovljeni SRS.

Podjetje mora po MRS poročati o finančnih tokovih iz poslovanja tako, da uporablja:

- neposredno metodo, pri čemer razkriva glavne skupine kosmatih prejemkov in kosmatih izdatkov, ali
- posredno metodo, pri kateri popravlja čisti dobiček ali izgubo za učinke poslov, ki nimajo denarne narave, za odložene prihodke in stroške, za vnaprej vračunane stroške ter za postavke prihodkov in odhodkov, ki so povezani s finančnimi tokovi iz investiranja in financiranja.

Podjetjem se priporoča poročanje o finančnih tokovih z uporabo neposredne metode, ker le-ta daje informacije, ki utegnejo biti koristne pri ocenjevanju bodočih finančnih tokov in

niso na razpolago, če se uporablja posredna metoda. Podjetje izkazuje finančne tokove iz investiranja in financiranja le na neposreden način.

Prenovljeni SRS 26 se je zelo približal MRS 7, saj prav tako obravnava posredno in neposredno metodo oblikovanja izkaza finančnega izida in daje prednost neposredni metodi. Razlika je le v tem, da naj bi podjetja po MRS posredno metodo uporabljala le za ugotavljanje finančnih tokov iz poslovanja, po SRS pa za ugotavljanje vseh finančnih tokov. SRS enako kot MRS finančne tokove razvršča po dejavnostih (poslovna, naložbena in finančna dejavnost). Pri spremembah denarnih sredstev morajo podjetja po novem upoštevati tudi spremembe denarnih ustreznikov.

3.7. SESTAVLJANJE IZKAZA FINANČNEGA IZIDA

Izkaz finančnega izida, sestavljen po neposredni metodi (različica I), prikazuje denarne tokove, izkaz finančnega izida, sestavljen po posredni metodi (različica II), pa prikazuje finančne tokove. Zato se tudi sestavljata po različnih metodah. Finančni izid bi moral biti v idealnih pogojih enak po obeh metodah, vendar je to v realnosti nemogoče zagotoviti.

3.7.1. Sestavljanje izkaza finančnega izida po neposredni metodi

Izkaz finančnega izida po neposredni metodi (različica I) se sestavlja na podlagi analitične knjigovodske evidence kontov denarnih sredstev (žiro račun, blagajna).

3.7.2. Sestavljanje izkaza finančnega izida po posredni metodi

Izkaz finančnega izida po posredni metodi (različica II) je sestavljen na podlagi postavk iz izkaza poslovnega izida in dveh zaporednih bilanc stanja ter njihove dodatne obdelave. Nekaterne informacije, ki so tudi potrebne pri sestavljanju izkaza finančnega izida, so v analitičnih evidencah podjetja.

Izkaz finančnega izida pomeni tudi povezavo med bilanco stanja in izkazom poslovnega izida. Iz njega je razviden tako izid poslovanja iz izkaza poslovnega izida kakor tudi spremembe v stanju financiranja iz bilance stanja.

a) Podatki iz izkaza poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida predstavlja poslovni uspeh ali izgubo v obračunskem obdobju. Iz njega pa ne moremo razbrati razlogov za povečanje ali zmanjšanje denarnih sredstev,

temveč le vplive na poslovno – izidne kategorije. Dobiček je le rezultat uporabe računovodskih metod in tehnik in ne pomeni tudi denarnih sredstev.

Iz izkaza poslovnega izida so zajeti v izkazu finančnega izida:

- prihodki kot pritoki, ter
- odhodki pred ugotovitvijo poslovnega izida razen amortizacije in stroškov, namenjenih oblikovanju dolgoročnih rezervacij, povečanih za davek od dobička, kot odtoki.

Amortizacija je odhodek, ki zmanjšuje poslovni izid, ne predstavlja pa nikakršnih izdatkov. Tudi dolgoročne rezervacije zmanjšujejo poslovni izid, čeprav še ni prišlo do izdatkov. Zato moramo amortizacijo in dolgoročne rezervacije odšteti od odhodkov, saj nimajo vpliva na denarna sredstva, ki so predmet izkaza finančnega izida.

Prihodki so lahko knjiženi kljub temu, da denar še ni bil prejet, odhodki pa se prav tako ne ujemajo z izdatki. Zato moramo postavke iz izkaza poslovnega izida s prilagajanjem prihodkov dejanskim prejemkom in odhodkov izdatkom predelati iz poslovno – izidnih tokov v finančne tokove (*Fekonja, 1996, str. 18*).

Prihodke popravljamo za spremembe (*Lipnik, 2001, str. 82*):

- stanja terjatev iz poslovanja (povečanje terjatev pomeni zmanjšanje pritokov pri poslovni dejavnosti in obratno)
- aktivnih časovnih razmejitev.

Odhodke brez amortizacije ter stroške, namenjene oblikovanju dolgoročnih rezervacij, in davke iz dobička popravljamo za spremembe:

- stanja zalog (povečanje zalog pomeni povečanje odtokov in obratno)
  - obveznosti iz poslovanja (povečanje obveznosti pomeni zmanjšanje odtokov in obratno)
  - pasivnih časovnih razmejitev
- v obdobju.

Poleg tega je potrebno za vsako postavko v izkazu poslovnega izida ugotoviti, ali vsebuje prevrednotovalne prihodke in prevrednotovalne odhodke, ter jih pred vključitvijo v izkaz finančnega izida odšteti. To velja tudi za odpise obratnih sredstev in naložb.

b) Podatki iz bilance stanja

Iz dveh zaporednih bilanc stanja zajamemo v izkaz finančnega izida kot pritoke vsa:

- povečanja obveznosti do virov sredstev razen povečanj zaradi čistega dobička v obdobju in oblikovanja dolgoročnih rezervacij
- zmanjšanja nedenarnih sredstev razen v zvezi z amortizacijo.

Kot odtoke pa iz dveh zaporednih bilanc stanja zajamemo v izkaz finančnega izida vsa:

- zmanjšanja obveznosti do virov sredstev razen zmanjšanj zaradi izgube v obdobju in
- povečanja nedenarnih sredstev.

Pritoke in odtoke želimo čim bolj približati prejemkom in izdatkom, zato posle, ki ne zahtevajo uporabe denarnih sredstev, izključimo iz izkaza finančnega izida (*Lipnik, 2001, str. 83*).

V izkazu finančnega izida so prikazane pobotane spremembe nedenarnih sredstev in dolgov kot razlika med povečanjem in zmanjšanjem v obračunskem obdobju. Pri sredstvih se kot povečanje štejejo nabavne vrednosti na novo pridobljenih sredstev, kot zmanjšanje pa neodpisane vrednosti odtujenih sredstev. Pri dolgovih se kot povečanje štejejo pridobitve novih posojil in kreditov, kot zmanjšanje pa njihova odplačila.

Spremembe pri kapitalu se ne pobotajo, temveč se izkazujejo posebej kot njegovo povečanje ali zmanjšanje. Pri tem se štejejo kot postavke kapitala vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti dobiček ali izguba iz prejšnjih let. Kot postavke kapitala pa se ne upoštevajo spremembe prevrednotovalnega kapitala in povečanje ali zmanjšanje kapitala zaradi čistega dobička ali izgube v obračunskem obdobju.

4. ANALIZA PODJETJA S POMOČJO IZKAZA FINANČNEGA IZIDA

4.1. ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA

Računovodski izkazi vsebujejo pomembne informacije o finančnem položaju in uspešnosti poslovanja podjetja. Te pomagajo različnim interesnim skupinam pri sprejemanju odločitev. Vendar pa je potrebno računovodske izkaze tudi analizirati, da bi lahko dobili natančnejšo sliko o delovanju podjetja. Analiza poslovanja je osnova za sprejemanje ciljev in za kontrolo uresničevanja teh ciljev. Z analizo uporabnik ugotovi, s kakšnimi problemi se podjetje srečuje pri svojem poslovanju in poslovanje tudi oceni. Poleg tega je analiza poslovanja vodstvu tudi informacijska podlaga, kako naj v bodoče ravna, da bo podjetje poslovalo čim bolj uspešno. Cilj analiziranja poslovanja s pomočjo bilančnih podatkov je torej odkrivanje pomanjkljivosti v učinkovitosti in uspešnosti poslovanja ter v stanjih in spremembah sredstev in obveznosti do virov sredstev. Na ta način se poslovne odločitve sprejemajo veliko boljše.

Analiza bilance stanja omogoča presojo obsega, sestave, dinamike in sorazmernosti med sredstvi in obveznostmi do virov sredstev na dan bilance. Ta informacija vsebuje kritično ocenitev poslovne politike, saj se v stanjih sredstev in virov kažejo poslovne odločitve.

Analiza izkaza poslovnega izida omogoča vpogled v poslovno uspešnost.

Analiza izkaza finančnega izida pa razkriva razloge za spremembo sredstev in virov v določenem obdobju.

Za analiziranje računovodskih izkazov se najpogosteje uporabljajo:

- vodoravna analiza
- navpična analiza
- analiza s kazalniki.

4.1.1. Vodoravna analiza

Pri vodoravni analizi se ugotavlja vrednostni znesek in odstotek spremembe določene postavke v izkazu finančnega izida. Postavke v prejšnjem obdobju so osnova za primerjanje s postavkami zadnjega leta.

Z vodoravno analizo izkaza finančnega izida dobimo informacije o velikosti, smeri in relativni pomembnosti sprememb posameznih postavk. Te informacije so potrebne za ugotovitev, ali se je poslovanje podjetja v obdobju izboljšalo ali ne (*Igličar, Hočevar, 1997, str. 221*). Poleg tega z vodoravno analizo ugotavljamo skladnost med posameznimi vrstami pritokov in odtokov. Pri tem je zlasti pomembna skladnost med vrednostjo čistega denarnega toka in investiranjem v stalna sredstva.

4.1.2. Navpična analiza

Pri navpični analizi se postavke v izkazu finančnega izida prikazujejo kot relativni deleži glede na celoto ali glede na posamezne dejavnosti.

Ena največjih koristi navpičnega analiziranja izkaza finančnega izida je, da so posamezne postavke prikazane kot delež oziroma kot relativno število, kar omogoča primerjavo med podjetji v isti gospodarski panogi. Z relativnimi deleži se namreč izniči različnost zaradi velikosti podjetij (*Igličar, Hočevar, 1997, str. 226*).

4.1.3. Analiza z računovodskimi kazalniki

Kazalnik je relativno število, dobljeno s primerjavo določene ekonomske kategorije s kako drugo in ima spoznavno moč, ki omogoča oblikovati sodbo o poslovanju. Najpreprostejši del analize je izračun kazalnika, pomembnejša pa je vsebinska razlaga vrednosti kazalnika.

Posmezen kazalnik ne pove veliko in dobi pravo izrazno moč šele, ko ga primerjamo:

- z vrednostjo kazalnika pri konkurenčnih podjetjih, ki poslujejo v isti panogi ali
- s povprečjem panoge ali
- z najboljšimi podjetji.

Analiza na podlagi kazalnikov omogoča (*Tyran, 1992, str. xii*):

- razumevanje informacij o poslovanju podjetja
- primerljivost informacij s preteklimi rezultati in konkurenčnimi podjetji
- ugotavljanje odstopanj
- oblikovanje mnenja o preteklem poslovanju ter napoved prihodnje uspešnosti podjetja.

Slabosti analize na podlagi kazalnikov (*Vidic, Zaman, 2000, str. 45*):

- kazalniki lahko zavajajo k napačnim odločitvam, saj temeljijo na preteklih podatkih, ki so bili lahko doseženi v drugačnih okoliščinah gospodarjenja od tistih, v katerih bo podjetje delovalo v prihodnje;
- upoštevanje absolutne vrednosti kazalnikov ne daje zanesljivih informacij, analizirati je potrebno tudi njihova gibanja in jih primerjati z drugimi podjetji;
- vsak kazalnik ima svoje pomanjkljivosti in prednosti, zato se posameznim kazalnikom ne sme pripisovati prevelike teže, ampak jih je treba uporabljati v kombinaciji z drugimi kazalniki.

Pri izračunu kazalnikov se lahko pojavljata dve napaki (*Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 218*):

1. kazalniku se pripiše drugačna izrazna moč, kot jo dejansko ima
2. pri izračunu kazalnika se uporabijo napačni podatki.

Kazalnik je lahko opredeljen kot (*Turk et al., 1999, str. 361*):

- indeks: relativno število, ki izraža razmerje med istovrstnima velikostma
- koeficient: relativno število, ki izraža razmerje med raznovrstnima velikostma, ki sta primerljivi med seboj
- stopnja udeležbe: relativno število, ki izraža razmerje med dvema istovrstnima velikostma, od katerih se prva nanaša na del in druga na celoto istega pojava.

Kazalniki, ki se uporabljajo s pomočjo izkaza finančnega izida in so povezani s finančno tokovnostjo:

- a) stopnja zadolžitve
- b) koeficient uporabe / odtoka sredstev
- c) koeficient pritoka sredstev
- d) stopnja čiste prejemkovnosti poslovnih prihodkov
- e) koeficient pokritosti nove naložbe s prebitkom poslovnih prejemkov
- f) koeficient pokritosti dolgov s prebitkom poslovnih prejemkov.

a) Stopnja zadolžitve

$$\frac{\text{dejanska zadolžitev}}{\text{čisti denarni tok}}$$

Kazalnik prikazuje finančno fleksibilnost podjetja in pove, v kolikšnem času lahko podjetje poravna svoje dolgove, če čisti denarni tok nameni le za pokrivanje dolgov. Večji kot je kazalnik, daljši je čas, v katerem podjetje lahko poravna svoje obveznosti s čistim denarnim tokom. Pri primerjavi vrednosti tega kazalnika za več obdobj, se kaže spreminjanje zadolženosti podjetja, zato je dober pokazatelj insolventnosti. V krizni situaciji njegova vrednost raste. Slabost tega kazalnika je, da ne poznamo časov zapadlosti dolgov, vendar pa se kazalnik učinkovito uporablja pri primerjavi podjetij.

b) Koeficient uporabe / odtoka sredstev

$$\frac{\text{naložbenje}}{\text{definanciranje}}$$

Kazalnik prikazuje, kako podjetje uporablja svoja sredstva, kajti tako naložbenje kot financiranje pomenita odtok sredstev. Pove, ali podjetje porablja denarna sredstva za nove naložbe (naložbenje) ali za poplačilo svojih dolgov (definanciranje). Večji kazalnik pomeni, da podjetje svoja sredstva usmerja predvsem v nove naložbe. Slabost tega kazalnika je predvsem v tem, da ni mogoče ugotoviti, kakšni so dejanski odtoki sredstev, temveč le razmerje med odtoki denarnih sredstev za naložbe in odtoki za poplačilo dolgov.

c) Koeficient pritoka sredstev

$$\frac{\text{financiranje}}{\text{raznaložbenje}}$$

Kazalnik prikazuje pritek sredstev iz financiranja in raznaložbenja oziroma razmerje med njima. Pritek sredstev iz financiranja pomeni novo zadolževanje, pritek sredstev iz

raznaložbenja pa prodajo sredstev. Daljši prilivi iz raznaložbenja pomenijo slab znak za podjetje, saj razprodaja osnovna in dolgoročna sredstva. Slabost tega kazalnika je predvsem v tem, da ni mogoče ugotoviti, kakšni so dejanski pritoki sredstev, temveč le razmerje med pritoki sredstev iz zadolževanja in pritoki iz prodaje sredstev.

d) Stopnja čiste prejemkovnosti poslovnih prihodkov

$$\frac{\text{prebitek poslovnih prejemkov}}{\text{poslovni prihodki}}$$

Kazalnik prikazuje, kolikšen del poslovnih prihodkov je podjetje v obračunskem obdobju dejansko prejelo. Prihodki v izkazu poslovnega izida so namreč prikazani po načelu zaračunane in ne plačane prodaje. To pomeni, da so prikazani vsi prihodki, čeprav podjetje zanje še ni dobilo plačila. Večji kot je kazalnik, več prihodkov je podjetje dejansko realiziralo. Manjši kazalnik pomeni, da podjetje še ni dobilo plačanih vseh prihodkov.

e) Koeficient pokritosti nove naložbe s prebitkom poslovnih prejemkov

$$\frac{\text{prebitek poslovnih prejemkov}}{\text{nova naložba}}$$

Kazalnik kaže naložbeno moč podjetja brez uporabe zunanjih virov. Večja vrednost kazalnika pomeni, da so denarni tokovi iz poslovanja pozitivni in da z njimi lahko financiramo nove naložbe brez uporabe zunanjih virov financiranja, na primer bančnih posojil. Slabost kazalnika je predvsem v tem, da ne pokaže, koliko denarnih sredstev je dejansko namenjenih za nove naložbe in koliko za novo zadolževanje.

f) Koeficient pokritosti dolgov s prebitkom poslovnih prejemkov

$$\frac{\text{prebitek poslovnih prejemkov}}{\text{stanje dolgov}}$$

Kazalnik pove, koliko dolgov lahko podjetje poravnava s čistim prebitkom prejemkov iz poslovne dejavnosti. Večji kot je kazalnik, večja je fleksibilnost podjetja. Večji prebitek prejemkov iz poslovanja nad dolgovi pomeni večjo moč samofinanciranja podjetja in manjšo odvisnost od zunanjih virov financiranja. Vendar kazalnik ne prikazuje, koliko podjetje investira, saj mora biti del prejemkov iz poslovne dejavnosti namenjen tudi naložbam, ne le pokrivanju dolgov.

4.2. ANALIZA PLAČILNE SPOSOBNOSTI

Podjetje mora poslovati tako, da je v vsakem trenutku sposobno pravočasno poravnati v plačilo zapadle obveznosti (kratkoročna plačilna sposobnost ali likvidnost) in da je trajno sposobno poravnati vse svoje obveznosti (dolgoročna plačilna sposobnost ali solventnost). Vendar pa prevelika plačilna sposobnost znižuje donosnost, zato mora podjetje poskrbeti za optimalno plačilno sposobnost.

4.2.1. Analiza plačilne sposobnosti s pomočjo bilance stanja in izkaza poslovnega izida

Na podlagi bilance stanja se plačilna sposobnost ugotavlja s pomočjo kazalnikov plačilne sposobnosti, ki temeljijo na primerjavi časa zapadlosti obveznosti do virov sredstev s časom, potrebnim za vnovčenje sredstev.

a) Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev

$$\frac{\text{kapital} + \text{dolgoročni dolgovi} + \text{dolgoročne rezervacije}}{\text{dolgoročna sredstva}}$$

S tem kazalnikom se prikazuje dolgoročno financiranje dolgoročnih sredstev. Če je kazalnik večji od 1, so dolgoročno financirana tudi kratkoročna sredstva, če pa je manjši od 1, pa so dolgoročna sredstva delno financirana tudi kratkoročno.

b) Hitri koeficient

$$\frac{\text{likvidna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Najpomembnejši kazalnik plačilne sposobnosti, saj je denar najbolj likvidno sredstvo in z njim lahko takoj poravnamo kratkoročne obveznosti. Zalog, kot najmanj likvidni del kratkoročnih naložb, se ne upošteva. Kazalnik torej kaže sposobnost podjetja, da odplača kratkoročni dolg, ne da bi prodalo zaloge. Vendar pa je kazalnik prikaz stanja med likvidnimi sredstvi v nekem trenutku in kratkoročnimi dolgovi, ki lahko dospejo v obdobju do leta dni in ne pove vedno, ali je podjetje plačilno sposobno. Ta kazalnik je lahko manjši od 1, pa ne bo problemov glede plačilne sposobnosti, če bodo kratkoročni dolgovi prispeli v plačilo kasneje, kot se bodo zbrala dodatna denarna sredstva. Lahko pa je kazalnik večji od 1, pa bo obstajala možnost plačilne nesposobnosti, saj je kazalnik še v ničemer ne nakazuje. Če pa kazalnik opazujemo dnevno, nas dovolj zgodaj opozori na denarne težave.

c) Pospešeni koeficient

$$\frac{\text{likvidna sredstva + kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Na podlagi tega kazalnika je težko presoditi, ali je oziroma bo podjetje plačilno sposobno, ker ni rečeno, da kratkoročne terjatve dospejo v plačilo v enakih rokih kot kratkoročni dolgovi.

d) Kratkoročni koeficient

$$\frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Če se vrednost kazalnika poveča, to še ne pomeni, da se poveča plačilna sposobnost. V števcu so upoštevana vsa kratkoročna sredstva (tudi zaloge), ne glede na njihovo obliko, vendar podjetje z denarnimi sredstvi lažje poravnava svoje obveznosti kot z zalogami. Prav tako moramo upoštevati, da vodstvo podjetja lahko izboljša vrednost kazalnika s poravnavo dela kratkoročnih obveznosti ob koncu leta. Tako zmanjša vrednost števca (ima manj denarja) in imenovalca (manj kratkoročnih obveznosti), vendar se celotna vrednost kazalnika poveča. Zato ni mogoče presoditi plačilne sposobnosti podjetja, temveč le okvirne okoliščine, ki utegnejo vplivati nanjo.

Pomanjkljivost takšne analize je predvsem ta, da temelji na stanju v nekem trenutku (konec leta), plačilna sposobnost pa je dinamično opredeljena kategorija. Poleg tega kazalniki temeljijo na preteklih podatkih.

Tudi na podlagi izkaza poslovnega izida ne moremo ocenjevati plačilne sposobnosti, saj mora podjetje prihodke in odhodke upoštevati ob njihovem nastanku in ne takrat, ko prejme ali plača denar.

4.2.2. Analiza plačilne sposobnosti s pomočjo izkaza finančnega izida

Podjetje mora zagotavljati zadosten denarni tok, ki lahko izvira iz poslovne dejavnosti, iz financiranja ali iz raznaložbenja. Za plačilo zapadlih obveznosti mora podjetje zagotoviti ustrezno količino denarnih sredstev ob pravem času, na pravem mestu in ne glede na to, ali gre za denar iz tujih ali lastnih virov. Iz izkaza finančnega izida lahko razberemo, pri kateri dejavnosti podjetje ustvarja pritoke in pri kateri odtoke denarnih sredstev. Če podjetje pri poslovni dejavnosti ustvarja večino pritokov sredstev, je manj verjetno, da bo imelo težave s plačilno sposobnostjo, kot če je večina pritokov sredstev dosežena pri dejavnosti financiranja na podlagi novega zadolževanja.

Podjetja so do sedaj za predvidevanje plačilne sposobnosti v prihodnosti sestavljala predračunski izkaz denarnih tokov za krajša obdobja. Po spremembi SRS 26 bodo podjetja plačilno sposobnost lahko ugotavljala na podlagi predračunskega izkaza finančnega izida, sestavljenega po neposredni metodi, ki bo namenjen le notranjim uporabnikom.

Izkaz finančnega izida, sestavljen po neposredni metodi, je primeren za ugotavljanje kratkoročne plačilne sposobnosti in za načrtovanje prihodnjih denarnih tokov. Kakovosten izkaz finančnega izida, sestavljen po neposredni metodi, je predpogoj za ohranjanje likvidnosti in tako nujen instrument za izognitev stroškom možne nelikvidnosti. Izkaz finančnega izida, sestavljen po posredni metodi, za ugotavljanje kratkoročne plačilne sposobnosti ne zadošča, saj zajemajo finančni tokovi tudi nedenarne spremembe sredstev.

Za napovedovanje dolgoročne plačilne sposobnosti je bolj primeren izkaz finančnega izida, sestavljen po posredni metodi, saj je na daljši rok tveganje pri napovedovanju prejemkov in izdatkov preveliko (*Vidic, Zaman, 2000, str. 42*). Izkaz finančnega izida po drugi različici ne zajema le denarnih tokov v določenem obdobju, temveč širše gledano tudi finančne tokove. Dolgoročno namreč ni tako pomembno, kdaj se bo v zvezi s spremembo posamezne oblike sredstev ali obveznosti do virov sredstev pojavil tudi denarni tok. Predvsem je pomembno, ali podjetje dolgoročno ustvarja sredstva s poslovnoizidnimi tokovi (čisti dobiček in amortizacija) in kam se ta sredstva usmerjajo (*Igličar, Hočvar, 1997, str. 168*).

5. SKLEP

Namen izkaza finančnega izida je priskrba informacij, ki kažejo, kako podjetje denarna sredstva pridobiva in kako jih porablja in ki so koristne za ocenjevanje poslovnega, naložbenega in finančnega delovanja podjetja.

Poslovne partnerje, ki sodelujejo s podjetjem, bolj kot uspešnost in poslovni izid podjetja zanima sposobnost poravnavanja obveznosti v danih rokih. Dobiček podjetja namreč še na pomeni, da bo podjetje sposobno v prihodnosti vrniti vse dolgove in redno plačevati račune. Če se izkaz finančnega izida uporablja v povezavi z drugimi računovodskimi izkazi, nudi informacije, ki omogočajo uporabnikom ovrednotiti:

- spremembe čistih sredstev podjetja
- finančni ustroj podjetja (tudi kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost)
- sposobnost vplivanja podjetja na zneske in čas finančnih tokov.

Informacije o finančnih tokovih so koristne pri ocenjevanju sposobnosti podjetja za pridobivanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov ter omogočajo uporabnikom razviti modele za ocenjevanje in primerjanje sedanje vrednosti bodočih finančnih tokov pri

različnih podjetjih. Prav tako povečujejo primerljivost poročil o uspešnosti poslovanja različnih podjetij, ker izločajo učinke uporabe različnih računovodskih rešitev.

Leto 2002 prinaša prenovljene slovenske računovodske standarde in prenovljen izkaz finančnega izida. Ta ima sedaj večjo izrazno moč od dosedanjega in je bolj razumljiv, saj odpravlja problem vpliva inflacije. Poleg tega se je bolj približal mednarodnim računovodskim standardom, ker je izkaz denarnih tokov postal temeljni računovodski izkaz oziroma ena od različic izkaza finančnega izida, ki pa se najbolj priporoča, saj daje največ informacij.

Pričakujemo lahko, da bodo podjetja za zunanje uporabnike sestavljala predvsem izkaz finančnega izida, sestavljen po posredni metodi, saj je zanj lažje zagotoviti podatke. Za ugotavljanje sprotne plačilne sposobnosti pa bodo podjetja uporabljala izkaz finančnega izida, sestavljen po neposredni metodi in za krajše obdobje ter predvsem za notranje uporabnike (tako kot izkaz denarnih tokov po prejšnjem SRS 27).

Analiza poslovanja in plačilne sposobnosti je pomembna pri presoji učinkovitosti, uspešnosti in finančnega položaja podjetja ter pomaga pri ukrepanju glede bodočega poslovanja. Ker podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida ne zadostujejo, jih je potrebno dopolniti z izkazom finančnega izida.

LITERATURA

1. Brigham Eugene F., Gapenski Louis C., Ehrhardt Michael C.: Financial Management - Theory and Practice. Forth Worth: The Dryden Press: Harcourt Brace College Publishers, 1999. 1087 str.
2. Fekonja Benjamin: Izkaz finančnih tokov. Revizor, Ljubljana, 1999, 9, str. 44 – 67.
3. Fekonja Benjamin: Revidiranje izkaza finančnih tokov. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1996. 57 str.
4. Helfert Erich A.: Techniques of Financial Analysis. Boston: Irwin / McGraw – Hill, 2000. 556 str.
5. Horvat Tatjana: Pripravljanje letnega poročila za komuniciranje z interesnimi skupinami podjetja. Magistrsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1999. 107 str.
6. Igličar Aleksander, Hočevar Marko: Računovodstvo za managerje. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1997. 423 str.
7. Koletnik Franc, Kokotec–Novak Majda: Bilanciranje in bilančna politika. Maribor: Ekonomska - poslovna fakulteta, 1994. 344 str.
8. Koletnik Franc: Analiziranje računovodskih izkazov (bilanc). Maribor: Ekonomska – poslovna fakulteta, 1994. 307 str.
9. Lipnik Janez: Izkaz finančnih tokov. IKS – Revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 2001, 4, str. 72 – 108.
10. Lipnik Janez: Novosti v SRS 26 - Oblike izkaza finančnega izida za zunanje poslovno poročanje. IKS – Revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 2001, 12, str. 91 – 108.
11. Mednarodni računovodski standardi. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2001. 1357 str.
12. Mramor Dušan: Uvod v poslovne finance. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1993. 380 str.

13. Slovenski računovodski standardi. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo, 2002. 314 str.
14. Slovenski računovodski standardi. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 1993. 209 str.
15. Turk Ivan, Kavčič Slavka, Koželj Stanko, Kokotec – Novak Majda: Finančno računovodstvo. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 1999. 841 str.
16. Tyran Michael R.: Handbook of Business and Financial Ratios. New York: Woodhead - Faulkner, 1992. 254 str.
17. Vidic Darjana, Zaman Maja: Računovodski kazalniki v povezavi z Zakonom o finančnem poslovanju podjetij. IKS - Revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 2000, 6, str. 38 – 47.

VIRI

1. Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 45 / 01).

PRILOGE

Priloga 1: Bilanca stanja

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida – različica I

Priloga 3: Izkaz poslovnega izida – različica II

Priloga 4: Zasnova izkaza finančnega izida po MRS 7, sestavljenega po neposredni metodi

Priloga 5: Zasnova izkaza finančnega izida po MRS 7, sestavljenega po posredni metodi

Priloga 1: BILANCA STANJA

	SREDSTVA
A.	Stalna sredstva
I.	Neopredmetena dolgoročna sredstva
	1. Dolgoročno odloženi stroški poslovanja
	2. Dolgoročno odloženi stroški razvijanja
	3. Dolgoročne premoženjske pravice
	4. Dobro ime
	5. Predujmi za neopredmetena dolgoročna sredstva
II.	Opredmetena osnovna sredstva
	1. Zemljišča in zgradbe
	2. Proizvajalne naprave in stroji
	3. Druge naprave in oprema
	4. Osnovna sredstva, ki se pridobivajo
	5. Osnovna čreda
	6. Večletni nasadi
III.	Dolgoročne finančne naložbe
	1. Deleži v podjetjih v skupini
	2. Dolgoročne finančne terjatve do podjetij v skupini
	3. Deleži v pridruženih podjetjih
	4. Dolgoročne finančne terjatve do pridruženih podjetij
	5. Drugi dolgoročni deleži
	6. Druge dolgoročne finančne terjatve
	7. Lastni deleži
B.	Gibljava sredstva
I.	Zaloge
	1. Material
	2. Nedokončna proizvodnja
	3. Proizvodi in trgovsko blago
	4. Predujmi za zaloge
II.	Poslovne terjatve
	1. Dolgoročne poslovne terjatve
	• Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev
	• Dolgoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini
	• Dolgoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij
	• Dolgoročne poslovne terjatve do drugih
	• Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital
	2. Kratkoročne poslovne terjatve

	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne poslovne terjatve do pridruženih podjetij
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne poslovne terjatve do drugih
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital
III.	Kratkoročne finančne naložbe
	1. Kratkoročni deleži v podjetjih v skupini
	2. Kratkoročni deleži do pridruženih podjetij
	3. Lastni deleži
	4. Kratkoročne finančne naložbe do drugih
C.	Aktivne časovne razmejitev
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
A.	Kapital
I.	Vpoklicani kapital
	1. Osnovni kapital
	2. Nevpoklicani kapital (odbitna postavka)
II.	Kapitalske rezerve
III.	Rezerve iz dobička
	1. Zakonske rezerve
	2. Rezerve za lastne deleže
	3. Statuarne rezerve
	4. Druge rezerve iz dobička
IV.	Preneseni čisti poslovni izid
V.	Čisti poslovni izid poslovnega leta
VI.	Prevrednotovalni popravki kapitala
	1. Splošni prevrednotovalni popravki kapitala
	2. Posebni prevrednotovalni popravki kapitala
B.	Rezervacije
	1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti
	2. Rezervacije za davčne obveznosti
	3. Druge rezervacije
C.	Finančne obveznosti
	1. Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti
	<ul style="list-style-type: none"> • Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic
	<ul style="list-style-type: none"> • Dolgoročne finančne obveznosti do bank

	<ul style="list-style-type: none"> • Dolgoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov
	<ul style="list-style-type: none"> • Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev
	<ul style="list-style-type: none"> • Dolgoročne menične obveznosti
	<ul style="list-style-type: none"> • Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti do podjetij v skupini
	<ul style="list-style-type: none"> • Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti do pridruženih podjetij
	<ul style="list-style-type: none"> • Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti do drugih
	2. Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne obveznosti na podlagi obveznic
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne finančne obveznosti do bank
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne menične obveznosti
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti do podjetij v skupini
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti do pridruženih podjetij
	<ul style="list-style-type: none"> • Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti do drugih
Č.	Pasivne časovne razmejitve

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 168 – 170.

Priloga 2: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA - različica I

1.	Čisti prihodki od prodaje
2.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje
3.	Usredstveni lastni proizvodi in storitve
4.	Drugi poslovni prihodki
5.	Stroški blaga, materiala in storitev
	a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala
	b) Stroški storitev
6.	Stroški dela
	a) Stroški plač
	b) Stroški socialnih zavarovanj
	c) Drugi stroški dela
7.	Odpisi vrednosti
	a) Amortizacija in prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih
	b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih
8.	Drugi poslovni odhodki
9.	Finančni prihodki iz deležev
	a) Finančni prihodki iz deležev v podjetjih v skupini
	b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih podjetjih
	c) Drugi finančni prihodki iz deležev
10.	Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev
	a) Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do podjetij v skupini
	b) Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do pridruženih podjetij
	c) Drugi finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev
11.	Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev
	a) Finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev do podjetij v skupini
	b) Finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev do pridruženih podjetij
	c) Drugi finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev
12.	Finančni odhodki za odpise dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb
	a) Prevrednotovalni finančni odhodki pri finančnih naložbah v podjetja v skupini
	b) Prevrednotovalni finančni odhodki pri finančnih naložbah v pridružena podjetja
	c) Drugi prevrednotovalni finančni odhodki
13.	Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti
	a) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti do podjetij v skupini
	b) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti do pridruženih podjetij
	c) Drugi finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti
14.	Davek iz dobička iz rednega delovanja

15.	Čisti poslovni izid iz rednega delovanja (1 +/- 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8 + 9 + 10 + 11 - 12 - 13 - 14)
16.	Izredni prihodki
17.	Izredni odhodki
	a) Izredni odhodki brez prevrednotovalnega popravka kapitala
	b) Izredni odhodki za prevrednotovalni popravek kapitala
18.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja (16 - 17)
19.	Davek iz dobička zunaj rednega delovanja
20.	Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah
21.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (15 + 16 - 17 - 19 - 20)

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 178 – 180.

Priloga 3: IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA - različica II

1.	Čisti prihodki od prodaje
2.	Proizvajalni stroški prodanih proizvodov (z amortizacijo) oziroma nabavna vrednost prodanega blaga
3.	Kosmati poslovni izid od prodaje (1 – 2)
4.	Stroški prodavanja (z amortizacijo)
5.	Stroški splošnih dejavnosti (z amortizacijo)
	a) Normalni stroški splošnih dejavnosti
	b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih
	c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih
6.	Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalni poslovnimi prihodki)
7.	Finančni prihodki iz deležev
	a) Finančni prihodki iz deležev v podjetjih v skupini
	b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih podjetjih
	c) Drugi finančni prihodki iz deležev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
8.	Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev
	a) Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do podjetij v skupini
	b) Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev do pridruženih podjetij
	c) Drugi finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
9.	Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev
	a) Finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev do podjetij v skupini
	b) Finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev do pridruženih podjetij
	c) Drugi finančni prihodki iz obresti in kratkoročnih terjatev (s prevrednotovalnimi finančnimi prihodki)
10.	Finančni odhodki za odpise dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb
	a) Prevrednotovalni finančni odhodki pri finančnih naložbah v podjetja v skupini
	b) Prevrednotovalni finančni odhodki pri finančnih naložbah v pridružena podjetja
	c) Drugi prevrednotovalni finančni odhodki
11.	Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti
	a) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti do podjetij v skupini
	b) Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti do pridruženih podjetij
	c) Drugi finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti
12.	Davek iz dobička iz rednega delovanja
13.	Čisti poslovni izid iz rednega delovanja (1 + 2 – 4 – 5 + 6 + 7 + 8 + 9 – 10 – 11 – 12)
14.	Izredni prihodki
15.	Izredni odhodki
	a) Izredni odhodki brez prevrednotovalnega popravka kapitala
	b) Izredni odhodki za prevrednotovalni popravek kapitala

16.	Poslovni izid zunaj rednega delovanja (14 – 15)
17.	Davek iz dobička zunaj rednega delovanja
18.	Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah
19.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (15 + 16 – 17 – 19 – 20)

Vir: Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 180 – 181.

Priloga 4: Zasnova izkaza finančnega izida po neposredni metodi v MRS 7

	Finančni tokovi iz poslovanja
+	Prejemki od kupcev
-	Plačila dobaviteljem in zaposlencem
=	Pri poslovanju dobljena sredstva
-	Plačane obresti
-	Plačani davek iz dobička
=	Finančni tok pred izrednimi postavkami
+	Prejemki iz izrednih postavk
-	Izdatki iz izrednih postavk
=	Čisti finančni tok iz poslovanja
	Finančni tokovi iz investiranja
-	Izdatki za nakup neopredmetenih dolgoročnih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb
+	Prejemki iz prodaje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter vnovčitve finančnih naložb
+	Prejemki iz prejetih obresti
+	Prejemki iz prejetih dividend
=	Čista denarna sredstva, porabljena pri investiranju
	Finančni tokovi iz financiranja
+	Prejemki iz izdaje delniškega kapitala
+	Prejemki iz dolgoročnih posojil
-	Izdatki za odplačila posojil
-	Izdatki za plačila dividend
=	Čista denarna sredstva, porabljena pri financiranju
	Čisto povečanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov
+	Čista denarna sredstva iz poslovanja
+	Čista denarna sredstva pri investiranju
+	Čista denarna sredstva pri financiranju
+	Denarna sredstva in njihovi ustrezniki ob začetku obdobja
=	Denarna sredstva in njihovi ustrezniki ob koncu obdobja

Vir: Mednarodni računovodski standardi, 1997, str. 357.

Priloga 5: Zasnova izkaza finančnega izida po posredni metodi v MRS 7

	Finančni tokovi iz poslovanja
+	Dobiček pred obdavčitvijo in izrednimi postavkami
+	Amortizacija
+	Devizna izguba
-	Prihodki od financiranja
=	Dobiček iz poslovanja pred spremembami čistih obratnih sredstev
-	Povečanje terjatev
+	Zmanjšanje terjatev
-	Povečanje zalog
+	Zmanjšanje zalog
+	Povečanje poslovnih obeznosti
-	Zmanjšanje poslovnih obeznosti
=	Pri poslovanju pridobljena sredstva
-	Izdatki za plačane obresti
-	Izdatki za plačani davek iz dobička
=	Finančni tok pred izrednimi postavkami
+	Prejemki iz izrednih postavk
-	Izdatki iz izrednih postavk
=	Čista denarna sredstva iz poslovanja
	Finančni tokovi iz investiranja (enako kot pri neposredni metodi)
-	Izdatki za nakup neopredmetenih dolgoročnih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb
+	Prejemki iz prodaje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter vnovčitve finančnih naložb
+	Prejemki iz prejetih obresti
+	Prejemki iz prejetih dividend
=	Čista denarna sredstva, porabljena pri investiranju
	Finančni tokovi iz financiranja (enako kot pri neposredni metodi)
+	Prejemki iz izdaje delniškega kapitala
+	Prejemki iz dolgoročnih posojil
-	Izdatki za odplačila posojil
-	Izdatki za plačila dividend
=	Čista denarna sredstva, porabljena pri financiranju
	Čisto povečanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov (enako kot pri neposredni metodi)
+	Čista denarna sredstva iz poslovanja

+	Čista denarna sredstva pri investiranju
+	Čista denarna sredstva pri financiranju
+	Denarna sredstva in njihovi ustrezniki ob začetku obdobja
=	Denarna sredstva in njihovi ustrezniki ob koncu obdobja

Vir: Mednarodni računovodski standardi, 1997, str.358.